

L'última nit dels Proms

Un concert on el públic té tant de protagonisme com els músics, així podríem definir l'última nit dels **Proms**, un dels esdeveniments més populars del panorama musical clàssic.

Tot va començar el 1895 quan Robert Newmann, director de l'auditori londinenc més important de l'època, el Queen's Hall, va posar en marxa un cicle estiuenc de concerts pensat per al gran públic, amb programes populars que s'anirien ampliant a mesura que el gust del públic s'anés educant, amb preus molt econòmics i una zona habilitada perquè la gent s'hi pogués passejar, a la manera dels concerts als parcs (*promenade concerts*), tan populars des del segle XVIII.

Promenaders fent cua a l'exterior del Royal Albert Hall l'any 1945 (font: BBC)

D'aquí ve el nom del festival: inicialment Newmann Promenade Concerts; després Henry Wood Promenade Concerts, en honor de qui va ser-ne el director musical durant els primers cinquanta anys, i avui,

simplement, Proms (i els espectadors, *prommers* o *promenaders*). En contínua evolució, els Proms s'han celebrat de manera ininterrompuda des d'aquell 1895. No es van interrompre amb la mort de Newmann; la BBC se'n va fer càrrec el 1930: el seu lema "*informar, educar i entretenir*" encaixava perfectament amb l'esperit del fundador. Ni tan sols les dues guerres mundials van aconseguir aturar-los; el 1941, els bombardejos de l'aviació alemanya van destruir el Queen's Hall i aquell mateix any el festival es va fer al Royal Albert Hall, la seva seu des de llavors. Avui dia els Proms duren vuit setmanes i s'hi fan més de setanta concerts.

Inevitablement han perdut una part del seu caràcter popular, excepte l'última nit, una autèntica festa celebrada tradicionalment el segon dissabte de setembre. El programa de la primera part canvia cada any i acostuma a ser una selecció heterogènia de peces clàssiques, amb dos solistes de renom, cantant i instrumentista, com a convidats especials; el de la segona part el coneixen tots els assistents, que el canten, taral·legen o acompanyen entregats, respectuosos amb el caràcter patriòtic de les obres i amb molt bon humor. És d'aquelles coses que s'han de viure *in situ*; però des de la distància ens podem fer una idea de l'ambient i de l'emoció que s'hi respira amb ajuda dels vídeos: fixeu-vos com músics i públic es vesteixen de manera especial, i en les bromes, els somriures, les llàgrimes, la profusió de banderes... i en la música, és clar.

La segona part s'obre generalment amb la *Fantasia on british sea songs*, un *medley* fet el 1905 per Henry Wood per commemorar el centenari de la batalla de Trafalgar. *Jack's the Lad* és la cinquena d'aquestes cançons marineres. Aquí el públic encara no canta, però acompanya la música picant de mans i amb els característics moviments amunt i avall:

Rule Britannia!, un himne de la Marina compost per Thomas Arne el 1740 és la darrera de les *sea songs* i un dels moments estel·lars de la nit: el cantant convidat a la primera part torna a l'escenari per cantar aquest himne i un dels al·licients és veure com s'haurà vestit per a aquest moment. Bryn Terfel, Thomas Hampson, Sarah Connolly, Jonas Kaufmann o Nina Stemme en són alguns dels protagonistes dels darrers vint anys, però qui s'ha guanyat el lloc en aquest article per la seva originalitat és Juan Diego Flórez, que va cantar *Rule Britannia!* el 2016 vestit com Manqu Qhapaq, fundador de l'Imperi inca.

La primera marxa de *Pompa i circumstància* d'Edward Elgar es va estrenar el 1901; l'any següent, la seva part central es va convertir en la cançó *Land of hope and glory* seguint un suggeriment del rei Eduard VII. Fixeu-vos com la canta el públic (més de cinc mil persones!), a boca closa abans de l'entrada del cor. Fixeu-vos també en la gentada que s'aplega als parcs on, des de fa uns anys, es celebra l'última nit amb un concert amb programa propi a la primera part i seguint mitjançant pantalles la segona del Royal Albert Hall.

(vídeo: Proms 2014)

La peça més atípica d'aquest concert, pel seu caràcter i perquè no participa del patriotisme de les anteriors, és *Jerusalem*, una cançó de Herbert Parry amb text de William Blake; novament el públic n'és el protagonista i ho converteix en un dels moments més emocionats de la vetllada:

(vídeo: Proms 2012)

Per acabar el concert i els Proms no pot faltar l'himne *God save the queen*, que aquí sentim en l'arranjament de Benjamin Britten. Les mateixes cinc mil persones en absolut silenci, si més no durant uns segons.

(vídeo: Proms 2010)

Però, de fet, aquest himne ja no és sempre el final. Una altra de les darreres tradicions que s'afegeixen a 124 anys de tradicions és la cançó *Auld Lang Syne*, una cançó escocesa que identificareu en la seva versió catalana així que en sentiu les primeres notes. No cal que n'expliquem res més, oi?

(Vídeo: Proms 2009)

Per acabar, no us perdeu detall d'aquesta galeria de cantants durant la seva interpretació de *Rule Britannia!*

Thomas Hampson. Proms 1998 (font: BBC)

Bryn Terfel. Proms 2008 (font: BBC)

Sarah Connolly. Proms 2009 (font: BBC)

■ Joseph Calleja. Proms 2012 (font: BBC)

■ Jonas Kaufmann. Proms 2015 (font: BBC)

■ Juan Diego Flórez Proms 2016 (font: BBC)

■ Nina Stemme. Proms 2017 (font: BBC)